

ИСАБЕЛ АЛИЕНДЕ УСТАТА НА ЖАБАТА

Превод от испански: Самул Франсес, 1996

chitanka.info

Били много тежки времена там, на юг. На юг не в тази страна, а в света, където сезоните са променени и зимата се пада не по Коледа, както в културните държави, а по средата на годината, както в дивите краища.^[1] Камък, койрон^[2] и лед, просторни равнини, които към Огнена земя се раздробяват в броеница от острови, заснежени планински върхове, затварящи хоризонта в далечината, тишина, възцарена там от раждането на времето и прекъсвана понякога от подземната въздишка на ледниците, спускащи се бавно към морето. Една сурова природа, обитавана от корави мъже. В началото на века там нямало нищо, което англичаните биха могли да отнесат, затова те се сдобили с концесии за отглеждане на овце. За няколко години животните толкова се размножили, че отдалеч стадата им приличали на притиснати към земята облаци, опасли цялата растителност и изпотъпкали и последните светилища на индианските култури. По тези места Ермелинда изкарвала прехраната си с игри на въображението.

В мразовитата пустош се извисявал, като изоставена торта, големият дом на Скотовъдната компания, заобиколен, всред произвола на свирепия климат, от нелепа морава, закриляна от съпругата на управителя, която не можела да се примири, че живее далеч от сърцето на Британската империя, и продължавала да се облича тържествено, за да вечеря насаме с мъжа си, флегматичен господин, пленник на гордостта от вече забравени традиции. Местните ратаи обитавали бараките на лагера, отделени от господарите с жив плет от диви рози и други бодливи храсти — едно напразно усилие да бъде смалена безкрайната пампа и да бъде създадена за чужденците илюзията за приятна английска градина.

Зорко следени от пазачите, измъчвани от студа и невкусили с месеци домашна чорбица, ратаите устоявали на жестоката си съдба, също тъй беззащитни, както поверените им животни. Привечер винаги се намирал някой, който да вземе китара — и тогава пейзажът се изпълвал със сантиментални песни. Въпреки парченцата кремък, които готвачът пускал в яденето им, за да угаси желанието на тялото и напиралните спомени, жаждата им за любов била толкова голяма, че ратаите лягали с овцете и дори с някой тюлен, ако доближал брега и успели да го уловят. Тези животни имат големи вимета, като гърдите на кърмачка, и стига само да одерат кожата им, докато са още живи, топли и туптящи, един мъж, ако е много закъсал, може да си затвори

очите и да си представи, че прегръща морска сирена. Ала въпреки негодите, благодарение на забранените игри на Ермелинда ратаите се развличали по-добре, отколкото господарите им.

Тя била единствената млада жена в цялата безкрайна околност, ако не вземем под внимание английската дама, която прекосявала оградата от рози само в случаите, когато отивала с двуцевката си на лов за зайци, но дори тогава, сред адския облак прах, едва успявали да зърнат воала на шапката ѝ и да чуят лая на ловджийските кучета. В замяна Ермелинда била истинска самка, близка и ясна, с дръзка смесица от кръв във вените и винаги готова да празнува. Била избрала професията си на утешителка чисто и просто по призвание, харесвала всички мъже изобщо и мнозина от тях в частност. Властвала сред тях като пчелна царица. У ратаите обичала миризмата на труд и на желание, прегракналия им глас, небръснатата два дни брада, тялото им, силно и в същото време толкова податливо в нейните ръце, бойкия им нрав и наивното им сърце. Познавала измамната сила и пределната слабост на клиентите си, но не се възползвала нито от едното, нито от другото, а напротив, съчувствала и на двете. Дръзката ѝ природа криела в себе си черти на майчинска нежност и нощта често я заварвала да кърпи нечия риза, да вари кокошка за някой болен ратай или да пише любовни писма до далечни годеници.

Създавала богатството си върху един дюшек, натъпкан с необработена вълна, под продупчен като решето ламаринен покрив, в който проникващият вятър свирел подобно на флейта или обой. Плътта ѝ била твърда, а кожата — без петънце, обичала да се смее и била необикновено щедра, а това е много повече, отколкото може да предложи една уплашена овца или клетият одран тюлен. Във всяка прегръдка, пък макар и най-краткотрайна, тя се изявявала като пламенна и палава приятелка. Славата на яките ѝ крака на ездач и на гърдите ѝ, които употребата не била в състояние да похаби, била прекосила шестстотинте километра на дивата провинция и любовниците ѝ пътували открай света, за да прекарат приятни мигове в нейната компания. Петък вечер пристигали в необуздан галоп от толкова далечни места, че конете, покрити с пяна, падали замаяни. Господарите англичани забранявали пиенето на алкохол, но Ермелинда успявала тайно да свари ракия, с която повдигала настроението и съсипвала черните дробове на своите гости и която ѝ служела също да

пали лампите си в часовете за развлечения. Залаганията започвали след третата чашка, когато вече никой не можел да съсредоточи погледа си или да изостри съзнанието си.

Ермелинда била открила начини да се сдобие със сигурна печалба, без никого да мами. Освен картите и заровете мъжете имали на разположение няколко игри — и във всяка от тях единствената награда била самата тя. Тези, които губели, ѝ давали парите си, както и онези, които печелели и в замяна получавали правото да се наслаждават за съвсем кратко на компанията ѝ, без хитрувания и без въведения, ала не защото ѝ липсвало добро желание, а защото не разполагала с достатъчно време, за да удостои всеки с подобаващо внимание. Участниците в играта на „сляпа баба“ си сваляли панталоните, но не и жилетките, шапките и подплатените с овча кожа ботуши, за да се предпазят от антарктическият студ, който свирел между гредите. Тя им връзвала очите и преследването започвало. Понякога глъчката била такава, че смехът и учестеното дишане прекосявали нощта отвъд розите и достигали до ушите на англичаните, които оставали безучастни, преструвайки се, че това е само волност на вятъра в пампата, и продължавали скъпернически да отпиват последната чаша цейлонски чай, преди да се отправят към леглото. Първият, който успеел да докосне Ермелинда, ликуващо кудкудякал и благославял късмета си, притискайки я в прегръдките си. Друга от игрите се наричала „люлка“. Жената сядала върху дъска, окачена с две въжета за тавана. Провокирайки нетърпеливите погледи на мъжете, тя присвивала нозе и всички можели да видят, че не носи нищо под жълтите си фусты. Играчите, застанали в редица, разполагали само с по една възможност да връхлетят върху нея и този, който успеел, се оказвал в плен на бедрата на красавицата, оплетен във фустите ѝ, залюлян, клатушкан и накрая вдигнат към тавана. Но сполучвали малцина, а повечето се въргали по пода сред смеха на останалите.

В играта на „жаба“ човек можел да загуби за петнайсет минути припечеленото за месец. Ермелинда очертавала с тебешир една линия върху пода, а на четири крачки разстояние описвала кръг и лягала в него с отворени колене, с крака, позлатени от светлика на ракиените лампи. Тогава се появявал тъмният център на тялото ѝ, отворен като презрял плод, като веселата уста на жаба, а в това време въздухът в стаята ставал плътен и топъл. Играчите заемали място зад

тебеширената черта и запращали монети към мишената. Някои били опитни стрелци, с толкова сигурна ръка, та успявали да спрат уплашено животно в буен бяг, мятайки между краката му две вързани с въже болеадорас^[3], но Ермелинда владеела изкуството да отмести тялото си незабележимо, така да се изплъзне, че в последния миг монетата да пропусне целта. Парите, попаднали в тебеширения кръг, ѝ принадлежали. Ако някоя улучела „входа“, тя възнаграждавала собственика ѝ със „съкровището на султана“ — два часа насаме с нея във вътрешната стая зад завесата, една пълна наслада, в която да намери утеха за всички преживени несгоди и да помечтае за блаженството на рая. Онези, които били преживели скъпоценните два часа, твърдели, че Ермелинда владее старинни любовни тайни и е в състояние да отведе мъжа до прага на собствената му гибел и да го върне оттам помъдриял.

До деня, в който се появил Пабло, астуриецът, твърде малко били сполучилите да спечелят тези два вълшебни часа, макар неколцина да били изпитали удоволствието от нещо подобно, но не срещу дребни грошове, а срещу половин месечна заплата. По онова време тя вече била натрупала скромно състояние, но все още и не помисляла да се оттегли за един по-обикновен живот, защото в действителност намирала истинска отрада в работата си и се чувствала горда с отломките щастие, които можела да предложи на ратаите. Пабло бил слаб човек, с кости като на пиле и ръце на дете, ала в противовес на външния си вид притежавал ужасно упорит нрав. Редом до закръглената и жизнерадостна Ермелинда той изглеждал просто кльощав мърморко, но онези, които при идването му решили, че могат да се посмеят за негова сметка, останали неприятно изненадани. Дребният пришълец реагирал светкавично като змия на първото предизвикателство, готов да се бие с всеки, който излезе насреща му, макар че кавгата секнала още преди да започне, защото правило номер едно за Ермелинда било да няма побоища под нейния покрив. Веднъж защитил достойнството си, Пабло се успокоил. Имал решително, възпогребално изражение и говорел рядко, а когато го правел, веднага се усещал испанският му акцент. Бил напуснал родината си, бягайки от полицията, и живеел от контрабанда през проходите на Андите. До онзи миг той се държал, като надменен и сприхав отшелник, който се надсмивал над климата, овцете и англичаните. С никого и с нищо не се

обвързвал, не признавал ни обич, ни дълг, но вече не бил толкова млад и самотата все повече се просмуквала в костите му. Понякога сутрин се събуждал върху вледенената земя, увит в черния си плащ от Кастилия и със седлото вместо възглавница, усещайки как го боли цялото тяло. Това не била болката на вцепенените мускули, а насъбралата се тъга и самотия. Омръзнало му да се скита като вълк — единак, но не бил създаден и за домашното спокойствие. Дошъл в тези земи, защото чул мълвата, че на края на света имало една жена, способна да промени посоката на вятъра, та пожелал да я види със собствени очи. Огромното разстояние и опасностите по пътя не били в състояние да го спрат, а когато най-сетне влязъл в кръчмата и се озовал пред Ермелинда, на разстояние колкото да протегне ръка, видял, че тя е сътворена от същата здрава сплав като него, и решил, че след едно тъй дълго пътуване не си струва да продължава да живее без нея. Настанил се в един ъгъл на помещението, за да я наблюдава внимателно и да пресметне възможностите си.

Стомахът на астуриеца бил от стомана, затова той могъл да погълне няколко чаши от напитката на Ермелинда, без да се размъти погледът му. Не се съгласил да се съблече за „хорото на архангел Михаил“, за „мандан-дирун-дирун-дан“ и за останалите състезания, които му се сторили направо детинщини, но в края на вечерта, когато настъпил върховият момент на „жабата“, той се отърсил от остатъците алкохол и се присъединил към мъжете около тебеширения кръг. Ермелинда му се сторила хубава и дива като планинска пума. Усетил как се събужда у него инстинктът на ловец, а неясната болка от самотата, която мъчела костите му през цялото пътуване, се преобразила в радостно предчувствие. Видял нозете ѝ, обути в боти, плетените ѝ чорапи, придържани с ластик под коленете, дългите кости и напрегнатите мускули на тези златни крака сред развяващите се жълти фусты и почувствал, че има само една възможност да я завоюва. Заел позиция, опрял здраво нозе в пода и уравнил тялото си, докато намерил самата ос на своето съществуване, сетне с поглед като бръснач принудил жената да се вцепени на мястото си и да се откаже от триковете с извиването на тялото. А може би нещата били по-различни и самата тя го била избрала измежду останалите, за да го нагости с подаръка на своята компания. Пабло изострил поглед, издишал всичкия въздух от дробовете си и след няколко секунди на

пълно съсредоточаване запратил монетата. Всички видели как тя описала свършена дъга и влязла чисто, точно на място. Взрив от аплодисменти и завистливи подсвирквания отбелязали подвига му. Невъзмутим, контрабандистът оправил колана си, с три големи крачки приближил до жената, хванал я за ръка и я изправил на крака, твърдо решен да ѝ докаже през двата заслужени часа, че и тя вече не би могла да живее без него. Излязъл, почти влачейки я, а другите останали да пият, загледани в часовниците си — докато изтекло времето на наградата, но не се появили нито Ермелинда, нито чужденецът. Изминали три, четири часа, цялата нощ, разсъмнало се и ударила камбаната на управата, призовавайки на работа, а вратата все не се отваряла.

По обяд влюбените излезли от стаята. Без да размени поглед с никого, Пабло отишъл да оседлае коня си, друг кон за Ермелинда и едно муле за багажа. Жената била облечена с панталон и върхна дреха за пътуване и носела вързана за кръста си брезентна торба, пълна с монети. Очите ѝ имали ново изражение, а незабравимият ѝ задник се полюшвал доволен. С пестеливи движения двамата наместили вещите върху гърба на животните, възседнали конете и потеглили. Ермелинда махнала леко за сбогом на безутешните си почитатели и последвала Пабло астуриеца по голата равнина, без да обърне поглед назад. Никога повече не се завърнала.

Отпътуването на Ермелинда предизвикало такова униние, че Скотовъдната компания набавила люлки, закупила малки копия и стрели за стрелба в мишена и доставила от Лондон една огромна жаба от оцветен фаянс със зейнала уста, за да изпробват ратаите своята точност, прицелвайки се с монети; но поради общото безразличие всички тези играчки останали да красят терасата на управата, където англичаните ги използват и до днес, за да се преборят със скуката привечер.

---

[1] Авто цитат — И. Алиенде, „Ева Луна“, изд. „Народна култура“, С., 1995, стр. 253, превод Венцеслав Николов. — Б.пр. ↑

[2] Вид житно растение в Чили. — Б.пр. ↑

[3] Използвано в Южна Америка оръжие, обикновено от вързани с говежди жили две или три каменни топки, което се мята. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.